

Natura 2000 fenntartási terv

Hódmezővásárhelyi Kék-tó kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
(HUKM20002)

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

Ügyfél:
Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság

Partner:
CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

2014

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai	3
1.1. Név	3
1.2. Azonosító kód	3
1.3. Kiterjedés	3
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	3
1.5. Érintett települések	3
1.6. Egyéb védettségi kategóriák	4
1.7. Tervezési és egyéb előírások	4
2. Veszélyeztető tényezők	4
3. Kezelési feladatok meghatározása	10
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	10
3.2. Kezelési javaslatok	11
3.2.1. Élőhelyek kezelése	11
3.2.1.1. Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok	11
3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok	11
3.2.1.2.1. KE1 kezelési egység	11
3.2.1.2.2. KE2 kezelési egység	14
3.2.1.2.3. KE3 kezelési egység	16
3.2.1.2.4. KE4 kezelési egység	18
3.2.1.2.5. KE5 kezelési egység	21
3.2.1.2.6. KE6 kezelési egység	23
3.2.1.2.7. KE7 kezelési egység	24
3.2.1.2.8. KE8 kezelési egység	26
3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés	28
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	29
3.2.4. Kutatás, monitorozás	29
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében	29
3.3.1. Agrártámogatások	29
3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer	29
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer	30
3.3.2. Pályázati források	31
3.3.3. Egyéb	31
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	31
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	32
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	32
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	33

II. Térképek

1. A tervezési terület áttekintő térképe	36
2. A tervezési terület kezelési egységeinek áttekintő térképe	37

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Hódmezővásárhelyi Kék-tó kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület. A tervezési terület áttekintő térképét az 1. számú térkép melléklet tartalmazza.

1.2. Azonosító kód

HUKM20002

1.3. Kiterjedés

3910 ha

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok a hivatalos Natura 2000 adatbázis (Standard Data Form, SDF) 2013-as állapota alapján kerülnek felsorolásra. Az adatbázis megtalálható a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóságon.

Élőhelyek:

Élőhelytípus neve	Élőhelytípus kódja
Pannon szikes sztyeppék és mocsarak*	1530
Síksági pannon löszgyepek*	6250
Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>)	91F0

*kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípus

Állatfajok:

Faj neve	Faj kódja
Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)	1188

1.5. Érintett települések

Csongrád megye:

Derekegyház, Hódmezővásárhely, Mindszent, Szegvár, Székkutas

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Átfedő Natura 2000 terület: Alsó-Tiszavölgy Különleges Madárvédelmi Terület (HUKN10007) – 36293 ha, az átfedő terület nagysága 3828 ha.

A tervezési területtel átfedő országos jelentőségű védett természeti terület nincs.

Országos Ökológiai Hálózattal való érintettség: 2688,14 ha magterület, 49,59 ha ökológiai folyosó, 1144,61 ha puffer terület.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

- Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. Törvény
- Csongrád megye területrendezési terve (10/2012. (III. 19.) önkormányzati rendelettel módosított 21/2005. (XII. 1.) önkormányzati rendelete)
- A tervezési területen az alábbi települések rendelkeznek hatályos, elfogadott településrendezési tervvel és Helyi Építési Szabályzattal:

Csongrád megye:

Derekegyház településrendezési terve: 1/2009. (I.21.) rend.

Hódmezővásárhely településrendezési terve: 23/2008. (V.10.) rend.

Mindszent településrendezési terve: 9/2004. (V.14.) rend.

Szegvár településrendezési terve: 5/2012. (IV.12.) rend.

Székkutas településrendezési terve: 10/2005. (IX.15.) rend.

- A vadgazdálkodási üzemtervek az alábbiak:

- Derekegyház Rt. (Vt. kód: 06-803010-1-3-3) vadgazdálkodási üzemterve, Érvényesség: 2017

- DALERD Zrt. Derekegyház-Tompahát (Vt. kód: 06-803110-1-3-4) vadgazdálkodási üzemterve, Érvényesség: 2017

- Előre Vadásztársaság Hódmezővásárhely (Vt. kód: 06-803440-1-4-1) vadgazdálkodási üzemterve, Érvényesség: 2017

- Mindszenti Vadásztársaság (Vt. kód: 06-802910-1-4-1) vadgazdálkodási üzemterve, Érvényesség: 2017

- Marosszög-csanádi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (jóváhagyási szám: 1417/51/2008), Érvényesség: 2017. dec. 31.

- Országos vízgyűjtő-gazdálkodási terv (1127/2010. (V.21.) Korm. határozat)

- A tervezési területre a 2-19 Kurca alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve vonatkozik.

- A tervezési területen halgazdálkodási terv nincs érvényben.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód (új)	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kicsi)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A02.03	Gyepterület átalakítása szántóvá	M	8	pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) A beszántás az élőhelyek megsemmisülését okozza.

A03.03	Kaszálás felhagyása, hiánya	L	5	pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) A kaszálás hiánya az élőhelyek avarosodásához vezet, a gyepek gyomosodnak, cserjésednek, átalakul a fajkészlet, az inváziós fajok könnyebben terjednek.
A04.01	Intenzív legeltetés	L	5	pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) Az intenzív legeltetés erős taposó hatást okoz, ami degradációt, gyomosodást, a fajkészlet átalakulását eredményezi.
A04.03	Pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	M	25	pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) A legeltetés hiányában az élőhelyek degradálódnak, gyomosodnak, cserjésednek átalakul a fajkészletük, az inváziós fajok könnyebben terjednek.
A07	Biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	H	30	pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) A vegyszerek használata az élőhelyek gyomosodását okozza.
B02.02	Nevelő vágások és egyéb tisztások	L	5	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmus minoris</i>) (91F0) Nevelő vágások során

				sokszor az elegy fajokat szedik ki, vagy ritkítják, ami a keményfás ligeterdő fajdiverzitásának, természetességének csökkenését eredményezi.
B02.03	Erdei aljnövényzet eltávolítása	L	5	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmus minoris</i>) (91F0) A keményfás ligeterdő természetességének csökkenését eredményezi a természetes aljnövényzet eltávolítása.
B02.04	Lábonálló és/vagy elfekvő holt faanyag eltávolítása	L	3	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmus minoris</i>) (91F0) A keményfás ligeterdőkre jellemző szaprofág fajok élőhelye tűnik el a holtfa eltávolításával.
D01.02	Autópályák, autóutak, fő- és mellékutak	M	8	pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>). A közlekedés során sok állatot eltaposnak a járművek, új utak építése, vagy a meglévők felújítása az élőhelyek károsodását, megsemmisülését okozza.

E01	Városi környezet, lakóterület	M	8	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) A településekhez közelebbi területeken nagyobb az illegális hulladék elhelyezés, talaj- és vízszennyezés, járművek vagy emberek által okozott taposás, vegyszerterhelés esélye, ami az élőhelyek károsodásával, degradációjával, megsemmisülésével jár.
E03	Szemét, hulladék	M	5	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) Az illegális hulladék lerakás az élőhelyek degradációját, gyomosodását okozza.
F03.01.01	Vadak károkozása	M	12	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) Lokálisan az élőhelyek károsodását, gyomosodását okozza, a fajkészlet átalakul, könnyebben telepednek meg inváziós fajok.
H02.06	Mezőgazdasági és erdészeti tevékenységből származó diffúz talajvízszennyezés	M	30	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) A vegyszerek használata a talajvíz elszennyeződését okozza.
I01	Idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	30	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) Az inváziós fajok átalakítják az élőhelyek szerkezetét, agresszív terjedésükkel kiszorítják

				az őshonos fajokat.
I02	Problémát jelentő őshonos fajok	M	20	pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) Egyes őshonos fajok kezelés (kaszálás, legeltetés) hiányában elterjedhetnek, ezzel az élőhely szerkezetét átalakítva.
J02.03	Csatornázottság, vízelvezés	M	50	pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) A gyepes élőhelyek szerkezete megfelelő vízellátottság hiányában átalakul, a fajkészlet megváltozik.
J02.05	Hidrológiai viszonyok módosítása, általános	H	50	pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>). A vizes élőhelyek lecsapolása, belvizek levezetése a vízhez kötődő fajok élőhelyének elvesztésével jár, a gyepes élőhelyek szerkezete megfelelő vízellátottság hiányában átalakul, a fajkészlet megváltozik.
K01.03	Kiszáradás	M	50	pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) Egyes vízterek a szélsőséges időjárási viszonyok következtében időszakosan vagy véglegesen kiszáradhatnak, elveszítve ezáltal élőhelyi szerepüket.

K02	Természetes élőhely átalakulások, szukcessziós folyamatok	L	70	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) Megfelelő kezelés hiányában az élőhelyek természetes úton lezajló átalakulásai kedvezőtlenül befolyásolhatják annak szerkezetét (meder feltöltődése, gyepek beerdősülése)
M01.02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenése	M	80	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) Az időjárási viszonyokban bekövetkező tendenciaszerű változások az élőhelyek kiszáradását okozzák.

A tervezési területre kívülről ható veszélyeztető tényezők:

Kód (új)	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kicsi)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A07	Biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	H	50	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) A vegyszerek használata az élőhelyek gyomosodását okozza.
D01.02	Autópályák, autóutak, fő- és mellékutak	M	8	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>). A közlekedés során sok állatot eltaposnak a járművek, új utak építése, vagy a meglévők felújítása az élőhelyek károsodását, megsemmisülését okozza.
I01	Idegenhonos inváziós fajok	H	20	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági

	jelenléte			pannon löszgyepek (6250) Az inváziós fajok átalakítják az élőhelyek szerkezetét, agresszív terjedésükkel kiszorítják az őshonos fajokat.
I02	Problémát jelentő őshonos fajok	M	15	pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) Egyes őshonos fajok kezelés (kaszálás, legeltetés) hiányában elterjedhetnek, ezzel az élőhely szerkezetét átalakítva.
J02.05	Hidrológiai viszonyok módosítása	H	50	pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>). A vizes élőhelyek lecsapolása, belvizek levezetése a vízhez kötődő fajok élőhelyének elvesztésével jár, a gyepes élőhelyek szerkezete megfelelő vízellátottság hiányában átalakul, a fajkészlet megváltozik.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Természetvédelmi célkitűzés a területen a jelölő élőhelytípusok, így a pannon szikes sztyeppék és mocsarak, a síksági pannon löszgyepek, illetve a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) megőrzése és természetességének növelése, valamint a jelölő állatfajok populációinak megőrzése.

További célkitűzés a pannon szikes sztyeppék és mocsarak, a síksági pannon löszgyepek, illetve a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) élőhelytípusok lehetséges mértékű élőhely-rehabilitációja.

A fenti célkitűzéseket a pannon szikes sztyeppék és mocsarak és a síksági pannon löszgyepek esetében megfelelő módon végzett aktív élőhely kezeléssel (kaszálás, legeltetés), valamint az inváziós fajok visszaszorításával és megfelelő vízkormányzással lehet elérni. Az élőhelyek rehabilitációja a szántóföldi művelésre kevésbé alkalmas területek visszagyepesítésével érhető el.

A keményfás ligeterdők élőhelytípus esetében a célkitűzéseket elegyfajokban gazdag, többszintes, kiegyenlített korosztály-eloszlású, az élőhelytípusra jellemző őshonos fajokból álló erdőszerkezet kialakításával, a vágásérettségi kor emelésével, természetközeli

erdőkezelési eljárások bevezetésével lehet elérni. A keményfás ligeterdők élőhelytípusba tartozó erdőterületek Natura 2000 területen belüli arányának fokozatos növelésével érhető el a rehabilitáció.

3.2. Kezelési javaslatok

A 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 4. § 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

A fenntartási tervben szereplő kezelési javaslatok meghatározása kezelési egységenként történik. Egy kezelési egységbe az élőhelyvédelmi vagy fajvédelmi szempontból hasonlóan kezelt területek tartoznak. A kezelési egységek lehatárolása élőhelytípusok szerint történt. Az élőhelytípusok leírása az ÁNÉR 2011 (Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer 2011-es verziója) szerint történt. A kezelési egységek határa nem feltétlenül követi az ingatlan-nyilvántartási határokat, mivel sok esetben a nyilvántartott és valós területhasználat eltér. A tervezési területen 8 kezelési egység került kialakításra.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1. Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok

A tervezési területen sok földút található, ezek nagy része nincs karbantartva. Csapadékos időszakban gépjárművel történő közlekedésre nem csak a meglévő földutak nyomvonalát használják, hanem a sáros, összeszabdalt részeken kerülgetve a földút melletti területekre is ráhajtanak, gyepterületek esetében ezzel az élőhelyek károsodását okozva. Ezért fontos a már meglévő földutak folyamatos karbantartása, csak a meglévő nyomvonalak használata.

3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok

3.2.1.2.1. KE1 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

Ide tartoznak a természetes, természetközeli állapotú nyílt vízhez kötődő növényzettel borított területek, illetve a nyílt vízfelületek. Ide kerültek továbbá azok a kicsi nádas, gyepek

foltok, amelyek a csatornában kvázi zárványfoltokként, vagy azok partjain helyezkednek el. Az érintett területek kiterjedése: 59 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

a) Az alábbi ÁNÉR 2011 kódú területek tartoznak ide:

B1a - nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

BA - fragmentális és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló- és folyóvizek partjánál

F2 - szikes rétek

OA - jellegtelen fátlan vizes élőhelyek

OC - jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

RA - őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok

S7 - nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

U9 - állóvizek

b) Az alábbi Natura 2000 élőhelyek tartoznak ide:

1530 - pannon szikes sztyeppek és mocsarak

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

a) Vadgazdálkodás:

A tervezési terület által érintett vadgazdálkodási egységek érvényes vadgazdálkodási üzemtervei értelmében a Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölő fajok állományát és/vagy a jelölő élőhelytípus fennmaradását veszélyezteti.

b) Vízgazdálkodás:

A 2-19 Kurca vízgyűjtő-gazdálkodási alegységen érvényben lévő Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv szerinti intézkedési elemek az alábbiak: DU1, DU2, FA1, FA3, FE3, HM2, HM5, IP2, IP7, IP9, PT2, SZ1, SZ2, TA3, TA4, TA5, TA6, TA7.

DU1: Duzzasztók üzemeltetésének módosítása az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével
DU2: Zsilipek üzemeltetésének módosítása a minimális beavatkozás elve, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével
FA1: Vízhasználatok (vízkivételek, egyéb vízelvonások) szabályozása igénybevételi korlátokkal
FA3: Engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása
FE3: Új vízkivételi helyek igénybevétele (korlátozás esetén)
HM2: Meder-rehabilitáció síkvidéki kis- és közepes vízfolyásokon
HM5: Állóvízből az üledék egyszeri eltávolítása (vízminőség javító kotrás) vagy kezelése
IP2. Vízfolyások árterére vagy hullámterére, valamint állóvizeket övező növényzónákra vonatkozó agrár intézkedési csomag
IP7: Települési intézkedések
IP9: Csatornázás és egyedi szennyvízelhelyezés - teljes intézkedési csomag
PT2: Ipari szennyvíz és használt termálvíz közvetlen bevezetések felülvizsgálata (korlátozása, szükség esetén megszüntetése)
SZ1: Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint

SZ2: Meglévő szennyvíztisztító telep hatásfokának növelése a Szennyvíz Programban előírtakon felül
TA3: Agrár-környezetvédelmi intézkedések és művelési mód váltás síkvidéken, belvív- és nitrát- érzékeny területeken
TA4: Művelési ág váltás és fenntartás síkvidéken, belvív- és nitrát-érzékeny területeken
TA5: A belvízvizsszatartás érdekében belvíztározók kialakítása, a belvízelvezető rendszer átalakítása, a célnak megfelelő üzemeltetése
TA6: Víztakarékos növénytermesztési módok
TA7: Állattartótelepek korszerűsítése

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A KEI kezelési egység vonatkozásában nincsenek kötelezően betartandó előírások.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Önkéntes előírás-javaslat megnevezése
V01	A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minősítésű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni.

E) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Kód	Önkéntes előírás-javaslat megnevezése
V63	Élőhely-rekonstrukció.

A tervezési területen sok csatorna található, amelyek elvezetik a vizeket a természetközeli állapotú területekről. A csatornarendszerek természetvédelmi szempontból megfelelő működtetése (szabályozott vízvizsszatartás, egyes csatornák megszüntetése) a természetes élőhelyek állapotának fenntartásában, javításában kiemelkedő szerepű. Az e célt szolgáló élőhely-rekonstrukciós beavatkozások támogatandók.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A tervezési területen sok csatorna található, amelyek elvezetik a vizeket a természetközeli állapotú területekről. A megfelelő vízkormányzás, elsősorban a szabályozott vízvizsszatartás a természetes élőhelyek állapotának fenntartásában, javításában kiemelkedő szerepű.

A kezelési egységbe tartozó elsősorban nyílt vizes területekhez kötődő fajok, társulások nagyon érzékenyek a vegyszeres terhelésre, ezért a vegyszerhasználatot minimálisra kell csökkenteni, csak akkor lehet alkalmazni, ha elkerülhetetlen. Egyes inváziós fajok irtásánál lehet olyan vegyszert használni, ami nem pusztítja el a természetes közösségeket.

3.2.1.2.2. KE2 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

Halastavak tómedrei és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó csatornák tartoznak ide. Az érintett területek kiterjedése: 138 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

a) Az alábbi ÁNÉR 2011 kódú területek tartoznak ide:

- Ac - álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete
- B1a - nem tözegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások
- B2 - harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet
- B6 - zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak
- BA - fragmentális és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló- és folyóvizek partjánál
- D6 - ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet
- F2 - szikes rétek
- OB - jellegtelen üde gyepek
- OC - jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
- P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- RA - őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
- S7 - nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok
- U9 - állóvizek

b) Az alábbi Natura 2000 élőhelyek tartoznak ide:

1530 - pannon szikes sztyeppek és mocsarak

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

a) Vadgazdálkodás:

A tervezési terület által érintett vadgazdálkodási egységek érvényes vadgazdálkodási üzemtervei értelmében a Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölő fajok állományát és/vagy a jelölő élőhelytípus fennmaradását veszélyezteti.

b) Vízgazdálkodás:

A 2-19 Kurca vízgyűjtő-gazdálkodási alegységen érvényben lévő Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv szerinti intézkedési elemek az alábbiak: DU1, DU2, FA1, FA3, FE3, HM2, HM5, IP2, IP7, IP9, PT2, SZ1, SZ2, TA3, TA4, TA5, TA6, TA7.

DU1: Duzzasztók üzemeltetésének módosítása az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével
DU2: Zsilipek üzemeltetésének módosítása a minimális beavatkozás elve, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével
FA1: Vízhasználatok (vízkivételek, egyéb vízelvonások) szabályozása igénybevételei korlátokkal
FA3: Engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása
FE3: Új vízkivételi helyek igénybevétele (korlátozás esetén)
HM2: Meder-rehabilitáció síkvidéki kis- és közepes vízfolyásokon

HM5: Állóvízből az üledék egyszeri eltávolítása (vízminőség javító kotrás) vagy kezelése
IP2: Vízfolyások árterére vagy hullámterére, valamint állóvizeket övező növényzónákra vonatkozó agrár intézkedési csomag
IP7: Települési intézkedések
IP9: Csatornázás és egyedi szennyvízelhelyezés - teljes intézkedési csomag
PT2: Ipari szennyvíz és használt termásvíz közvetlen bevezetések felülvizsgálata (korlátozása, szükség esetén megszüntetése)
SZ1: Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint
SZ2: Meglévő szennyvíztisztító telep hatásfokának növelése a Szennyvíz Programban előírtakon felül
TA3: Agrár-környezetvédelmi intézkedések és művelési mód váltás síkvidéken, belvív- és nitrát- érzékeny területeken
TA4: Művelési ág váltás és fenntartása síkvidéken, belvív- és nitrát-érzékeny területeken
TA5: A belvízviisszatartás érdekében belvíztározók kialakítása, a belvízelvezető rendszer átalakítása, a célnak megfelelő üzemeltetése
TA6: Víztakarékos növénytermesztési módok
TA7: Állattartótelepek korszerűsítése

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A KE2 kezelési egység vonatkozásában nincsenek kötelezően betartandó előírások.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
V44*	A hagyásfoltok kialakítását a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kijelölni.
V45	November 1. és február 15. között lehet nádaratást folytatni, a mindenkori időjárási és talajviszonyok figyelembe vételével.
V56	A nádaratás csak fagyott talajon végezhető.

*A V44 kód a nádasokra vonatkozik.

E) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Kód	Önkéntes előírás-javaslat megnevezése
V63	Élőhely-rekonstrukció.

A halastavak környezetéhez kötődő fajok, élőhelyek igényeit figyelembe vevő halastavi gazdálkodás alkalmazására irányuló élőhely-rekonstrukciós tevékenységek támogatandók.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A halastavakon található nádasok sok faj számára nyújtanak élőhelyet. E fajok védelme érdekében szükséges a hagyásfoltok kialakítása, a munkálatok vegetációs időn kívüli végzése.

3.2.1.2.3. KE3 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

Padkás szikesek, ahol a gépi kaszálás mellőzendő és a legeltetéssel történő kezelés a támogatandó, elsősorban juhval. Az érintett területek kiterjedése: 39 ha.

a) Az alábbi ÁNÉR 2011 kódú területek tartoznak ide:

- B5 - nem zombékoló magassásrétek
- B6 - zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak
- F1a - ürmöspuszták
- F2 - szikes rétek
- F4 - üde mézpázsitos szikfokok
- F5 - padkás szikesek, szikes tavak iszap- és vakszik növényzete
- H5a - löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek
- P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- RA - őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
- S7 - nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

b) Az alábbi Natura 2000 élőhelyek tartoznak ide:

- 1530 - pannon szikes sztyepppek és mocsarak
- 6250 - síksági pannon löszgyepek

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

a) Vadgazdálkodás:

A tervezési terület által érintett vadgazdálkodási egységek érvényes vadgazdálkodási üzemtervei értelmében a Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölő fajok állományát és/vagy a jelölő élőhelytípus fennmaradását veszélyezteti.

b) Vízgazdálkodás:

A 2-19 Kurca vízgyűjtő-gazdálkodási alegységen érvényben lévő Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv szerinti intézkedési elemek az alábbiak: DU1, DU2, FA1, FA3, FE3, HM2, HM5, IP2, IP7, IP9, PT2, SZ1, SZ2, TA3, TA4, TA5, TA6, TA7.

DU1: Duzzasztók üzemeltetésének módosítása az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével
DU2: Zsilipek üzemeltetésének módosítása a minimális beavatkozás elve, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével
FA1: Vízhasználatok (vízkivételek, egyéb vízelvonások) szabályozása igénybevételei korlátokkal
FA3: Engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása
FE3: Új vízkivételi helyek igénybevétele (korlátozás esetén)
HM2: Meder-rehabilitáció síkvidéki kis- és közepes vízfolyásokon

HM5: Állóvízből az üledék egyszeri eltávolítása (vízminőség javító kotrás) vagy kezelése
IP2: Vízfolyások árterére vagy hullámterére, valamint állóvizeket övező növényzónákra vonatkozó agrár intézkedési csomag
IP7: Települési intézkedések
IP9: Csatornázás és egyedi szennyvízelhelyezés - teljes intézkedési csomag
PT2: Ipari szennyvíz és használt termásvíz közvetlen bevezetések felülvizsgálata (korlátozása, szükség esetén megszüntetése)
SZ1: Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint
SZ2: Meglévő szennyvíztisztító telep hatásfokának növelése a Szennyvíz Programban előírtakon felül
TA3: Agrár-környezetvédelmi intézkedések és művelési mód váltás síkvidéken, belvív- és nitrát- érzékeny területeken
TA4: Művelési ág váltás és fenntartása síkvidéken, belvív- és nitrát-érzékeny területeken
TA5: A belvízviisszatartás érdekében belvíztározók kialakítása, a belvízelvezető rendszer átalakítása, a célnak megfelelő üzemeltetése
TA6: Víztakarékos növénytermesztési módok
TA7: Állattartótelepek korszerűsítése

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Gyepterületek esetében a kötelezően betartandó előírások a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rendeletben szerepelnek.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
GY18	Kizárólag legeltetéssel történő hasznosítás.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fászfárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.

E) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A KE3 kezelési egység vonatkozásában nincsenek élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe tartozó területek padkás szikesek. Ezeken a területeken a kaszálás, különösen a gépi kaszálás mellőzendő, mivel a nehéz gépek szétnyomják, ellaposítják a szikpadkákat. A padkás szikesek alján előforduló vakszikesek fennmaradását elősegíti a legelő állatok taposása. A legeltethető állatfajok közül a juh a kívánatos elsősorban, mivel a nagyobb állatok (szarvasmarha, bivaly, ló, szamár) nagyobb testtömegüknél fogva jobban széttapossák a szikpadkákat.

A tervezési területen a megfelelő vízkormányzás, elsősorban a szabályozott vízviasszatartás a természetes élőhelyek állapotának fenntartásában, javításában kiemelkedő szerepű.

3.2.1.2.3. KE4 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

A kaszálással és/vagy legeltetéssel hasznosított vagy hasznosítandó gyepterületek tartoznak ide. Ide kerültek a gyepekben található kisebb őshonos vagy tájidegen cserje- és facsoportok is. Az érintett területek kiterjedése: 2170 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

a) Az alábbi ÁNÉR 2011 kódú területek tartoznak ide:

- B1a - nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások
- B2 - harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet
- B3 - vízparti virágkákás, csetkákás, vízi hídörös, mételykórós mocsarak
- B5 - nem zsombékoló magassárrétek
- B6 - zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak
- BA - fragmentális és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló- és folyóvizek partjánál
- D34 - mocsárrétek
- F1a - ürmöspuszták
- F1b - cickórós puszták
- F2 - szikes rétek
- F3 - kocsordos-őszirózsás sziki magaskórósok, rétsztyepek
- F4 - üde mézpzásitos szikfokok
- F5 - padkás szikesek, szikes tavak iszap- és vakszik növényzete
- H5a - löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek
- I2 - löszfalak és szakadópartok növényzete
- OB - jellegtelen üde gyepek
- OC - jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
- OD - lágyszárú özönfajok állományai
- OF - magaskórós ruderális gyomnövényzet
- OG - taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet
- P1 - őshonos fafajú fiatalosok
- P2a - üde és nedves cserjések
- P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- P2c - idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok
- P3 - újonnan létrehozott, őshonos vagy idegenhonos fafajú fiatal erdősítés
- P8 - vágásterületek
- RA - őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok

S6 - nem őshonos fafajok spontán állományai
S7 - nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

b) Az alábbi Natura 2000 élőhelyek tartoznak ide:
1530 - pannon szikes sztyeppék és mocsarak
6250 - síksági pannon löszgyepek
6440 - *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (nem jelölő élőhelytípus)

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

a) Vadgazdálkodás:

A tervezési terület által érintett vadgazdálkodási egységek érvényes vadgazdálkodási üzemtervei értelmében a Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölő fajok állományát és/vagy a jelölő élőhelytípus fennmaradását veszélyezteti.

b) Vízgazdálkodás:

A 2-19 Kurca vízgyűjtő-gazdálkodási alegységen érvényben lévő Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv szerinti intézkedési elemek az alábbiak: DU1, DU2, FA1, FA3, FE3, HM2, HM5, IP2, IP7, IP9, PT2, SZ1, SZ2, TA3, TA4, TA5, TA6, TA7.

DU1: Duzzasztók üzemeltetésének módosítása az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével
DU2: Zsilipek üzemeltetésének módosítása a minimális beavatkozás elve, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével
FA1: Vízhasználatok (vízkivételek, egyéb vízelvonások) szabályozása igénybevételei korlátokkal
FA3: Engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása
FE3: Új vízkivételi helyek igénybevétele (korlátozás esetén)
HM2: Mederrehabilitáció síkvidéki kis- és közepes vízfolyásokon
HM5: Állóvízből az üledék egyszeri eltávolítása (vízminőség javító kotrás) vagy kezelése
IP2. Vízfolyások árterére vagy hullámterére, valamint állóvizet övező növényzónákra vonatkozó agrár intézkedési csomag
IP7: Települési intézkedések
IP9: Csatornázás és egyedi szennyvízelhelyezés - teljes intézkedési csomag
PT2: Ipari szennyvíz és használt termásvíz közvetlen bevezetések felülvizsgálata (korlátozása, szükség esetén megszüntetése)
SZ1: Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint
SZ2: Meglévő szennyvíztisztító telep hatásfokának növelése a Szennyvíz Programban előírtakon felül
TA3: Agrár-környezetvédelmi intézkedések és művelési mód váltás síkvidéken, belvív- és nitrát- érzékeny területeken
TA4: Művelési ág váltás és fenntartás síkvidéken, belvív- és nitrát-érzékeny területeken
TA5: A belvív visszatartás érdekében belvív tározók kialakítása, a belvív elvezető rendszer átalakítása, a célnak megfelelő üzemeltetése
TA6: Víztakarékos növénytermesztési módok
TA7: Állattartótelepek korszerűsítése

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Gyepterületek esetében a kötelezően betartandó előírások a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rendeletben szerepelnek.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fűszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY41	Legeltetési sűrűség 0,2-1,0 ÁE/ha.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani.
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.
E67	Az idegenhonos és tájidegen fafajú szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújításának elhagyása, azok más művelési ágban (pl. gyepterület) történő hasznosítása.

E) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A KE4 kezelési egység vonatkozásában nincsenek élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe gyepterületek tartoznak. E gyepek természetességének megőrzése érdekében kaszálással és/vagy legeltetéssel kell hasznosítani a területeket, azonban a túllegeltetés kerülendő, ezért korlátozott a legeltetési sűrűség. A rendszeres kezelés megakadályozza a gyepek cserjésedését, beerdősülését, gyomosodását, az agresszív inváziós fajok terjedését. A gyepekben elszórtan található őshonos fa- és cserjefajok megőrzése fontos, mivel ezek élőhelyet nyújtanak sok faj számára. Ugyanezen fajok védelme érdekében szükséges az esetleges cserjeirtások időbeli korlátozása.

A tervezési területen a megfelelő vízkormányzás, elsősorban a szabályozott vízviSSzatartás a természetes élőhelyek állapotának fenntartásában, javításában kiemelkedő szerepű.

3.2.1.2.4. KE5 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

Urbanizált területek (utak, tanyák, stb.) tartoznak ide. Az érintett területek kiterjedése: 72 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

a) Az alábbi ÁNÉR 2011 kódú területek tartoznak ide:

OB - jellegtelen üde gyepek

OC - jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

OG - taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet

P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

RA - őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok

S7 - nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

T3 - zöldség- és dísznövénykultúrák, melegházak

T8 - extenzív szőlők és gyümölcsösök

U10 - tanyák, családi gazdaságok

U11 - út- és vasúthálózat

U4 - telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók

b) Natura 2000 élőhelytípusok nem tartoznak a kezelési egységbe.

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

a) Vadgazdálkodás:

A tervezési terület által érintett vadgazdálkodási egységek érvényes vadgazdálkodási üzemtervei értelmében a Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölő fajok állományát és/vagy a jelölő élőhelytípus fennmaradását veszélyezteti.

b) Vízgazdálkodás:

A 2-19 Kurca vízgyűjtő-gazdálkodási alegységen érvényben lévő Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv szerinti intézkedési elemek az alábbiak: DU1, DU2, FA1, FA3, FE3, HM2, HM5, IP2, IP7, IP9, PT2, SZ1, SZ2, TA3, TA4, TA5, TA6, TA7.

DU1: Duzzasztók üzemeltetésének módosítása az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével
DU2: Zsilipek üzemeltetésének módosítása a minimális beavatkozás elve, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével
FA1: Vízhasználatok (vízkivételek, egyéb vízelvonások) szabályozása igénybevételei korlátokkal
FA3: Engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása
FE3: Új vízkivételi helyek igénybevétele (korlátozás esetén)

HM2: Mederrehabilitáció síkvidéki kis- és közepes vízfolyásokon
HM5: Állóvízből az üledék egyszeri eltávolítása (vízminőség javító kotrás) vagy kezelése
IP2. Vízfolyások árterére vagy hullámterére, valamint állóvizeket övező növényzónákra vonatkozó agrár intézkedési csomag
IP7: Települési intézkedések
IP9: Csatornázás és egyedi szennyvízelhelyezés - teljes intézkedési csomag
PT2: Ipari szennyvíz és használt termásvíz közvetlen bevezetések felülvizsgálata (korlátozása, szükség esetén megszüntetése)
SZ1: Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint
SZ2: Meglévő szennyvíztisztító telep hatásfokának növelése a Szennyvíz Programban előírtakon felül
TA3: Agrár-környezetvédelmi intézkedések és művelési mód váltás síkvidéken, belvív- és nitrát- érzékeny területeken
TA4: Művelési ág váltás és fenntartás síkvidéken, belvív- és nitrát-érzékeny területeken
TA5: A belvíz visszatartás érdekében belvíztározók kialakítása, a belvízelvezető rendszer átalakítása, a célnak megfelelő üzemeltetése
TA6: Víztakarékos növénytermesztési módok
TA7: Állattartótelepek korszerűsítése

A fenti kódok közül a KE5 kezelési egységnél a következők relevánsak: IP7, IP9, TA7.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A KE5 kezelési egység vonatkozásában nincsenek kötelezően betartandó előírások.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.

E) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A KE5 kezelési egység vonatkozásában nincsenek élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe tartó utak mentén, vagy tanyák környezetében található cserjefajok sok állatfaj számára nyújtanak élőhelyet, ezért van szükség az esetleges cserjeirtás időbeli korlátozására.

Tanyák, települések környezetében fontos a környezetvédelmi szempontból megfelelő szennyvízelhelyezés, állattartó telepeknél a megfelelő trágya elhelyezés, hogy a környező természetközeli élőhelyekre ne juthassanak ki szennyező anyagok, amik az élőhelyek degradációját okozhatják.

3.2.1.2.5. KE6 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

Őshonos fafajú puhafás és keményfás erdők, fasorok, facsoportok tartoznak ide. Az érintett területek kiterjedése: 204 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

a) Az alábbi ÁNÉR 2011 kódú területek tartoznak ide:

F2 - szikes rétek

J6 - keményfás ártéri erdők

L5 - alföldi zárt kocsányos tölgyesek

M2 - nyílt lösztölgyesek

M3 - nyílt sziki tölgyesek

OC - jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

P2c - idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok

RA - őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok

RB - őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők

RC - őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

b) Az alábbi Natura 2000 élőhelyek tartoznak ide:

1530 - pannon szikes sztyeppék és mocsarak

91F0 - keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)

91I0 - euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*) (nem jelölő élőhelytípus)

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

a) Vadgazdálkodás:

A tervezési terület által érintett vadgazdálkodási egységek érvényes vadgazdálkodási üzemtervei értelmében a Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölő fajok állományát és/vagy a jelölő élőhelytípus fennmaradását veszélyezteti.

b) Vízgazdálkodás:

A KE6 kezelési egység vonatkozásában nincsen vízgazdálkodásra vonatkozó javaslat.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Erdők esetében a kötelezően betartandó előírások az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendeletben szerepelnek.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E28	Őshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának (arányának) a lehetséges minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.
E44	Fakitermelés augusztus 15. és február 1. között.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.

E) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A KE6 kezelési egység vonatkozásában nincsenek élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységben található őshonos fafajok alkotta erdők szerkezete, fajösszetétele csak részben mondható természetszerűnek. Az erdők állapotának fenntartása és javítása természetvédelmi szempontokat figyelembe vevő erdőgazdálkodással lehetséges. A fenti előírások ezt a célt szolgálják.

3.2.1.2.6. KE7 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

Nem őshonos fafajú erdők, fasorok, facsoportok tartoznak ide. Az érintett területek kiterjedése: 221 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- a) Az alábbi ÁNÉR 2011 kódú területek tartoznak ide:
F2 - szikes rétek
H5a - löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek

OC - jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
 P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
 P2c - idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok
 RDb - őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos vagy vegyes erdők
 S1 - ültetett akácok
 S2 - nemesnyárasok
 S3 - egyéb ültetett tájidegen lombos erdők
 S6 - nem őshonos fafajok spontán állományai
 S7 - nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

b) Az alábbi Natura 2000 élőhelyek tartoznak ide:

1530 - pannon szikes sztyeppék és mocsarak

6250 - pannon szikes sztyeppék és mocsarak

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

a) Vadgazdálkodás:

A tervezési terület által érintett vadgazdálkodási egységek érvényes vadgazdálkodási üzemtervei értelmében a Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölő fajok állományát és/vagy a jelölő élőhelytípus fennmaradását veszélyezteti.

b) Vízgazdálkodás:

A KE7 kezelési egység vonatkozásában nincsen vízgazdálkodásra vonatkozó javaslat.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Erdők esetében a kötelezően betartandó előírások az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendeletben szerepelnek.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
E44	Fakitermelés augusztus 15. és február 1. között.
E62	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.

E) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A KE7 kezelési egység vonatkozásában nincsenek élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe tartozó erdők idegenhonos fajokból állnak. Az erdők átalakítása tájra jellemző erdőtípusokká, a természetszerű erdőfoltok kiterjedésének növelése a természetes élőhely- és fajdiverzitást jelentősen növelheti. A fenti javaslatok e célt szolgálják.

3.2.1.2.7. KE8 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

A jelenleg szántóként használt területek tartoznak ide, melyek egy részénél hosszú távon cél a gyepké alakítás vagy fásítás őshonos fajokkal. Az érintett területek kiterjedése: 990 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

a) Az alábbi ÁNÉR 2011 kódú területek tartoznak ide:

OB - jellegtelen üde gyeppek

OC - jellegtelen száraz-félszáraz gyeppek

P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

RA - őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok1

S7 - nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

T1 - egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák

T10 - fiatal parlag és ugar

T2 - évelő, intenzív szántóföldi kultúrák

T3 - zöldség- és dísznövénykultúrák, melegházak

T6 - extenzív szántók

T8 - extenzív szőlők és gyümölcsösök

b) Natura 2000 élőhelytípusok nem tartoznak a kezelési egységbe.

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

a) Vadgazdálkodás:

A tervezési terület által érintett vadgazdálkodási egységek érvényes vadgazdálkodási üzemtervei értelmében a Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölő fajok állományát és/vagy a jelölő élőhelytípus fennmaradását veszélyezteti.

b) Vízgazdálkodás:

A 2-19 Kurca vízgyűjtő-gazdálkodási alegységen érvényben lévő Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv szerinti intézkedési elemek az alábbiak: DU1, DU2, FA1, FA3, FE3, HM2, HM5, IP2, IP7, IP9, PT2, SZ1, SZ2, TA3, TA4, TA5, TA6, TA7.

DU1: Duzzasztók üzemeltetésének módosítása az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével
DU2: Zsilipek üzemeltetésének módosítása a minimális beavatkozás elve, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével
FA1: Vízhasznaátok (vízkivételek, egyéb vízelvonások) szabályozása igénybevételi korlátokkal
FA3: Engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása
FE3: Új vízkivételi helyek igénybevétele (korlátozás esetén)
HM2: Mederrehabilitáció síkvidéki kis- és közepes vízfolyásokon
HM5: Állóvízből az üledék egyszeri eltávolítása (vízminőség javító kotrás) vagy kezelése
IP2. Vízfolyások árterére vagy hullámterére, valamint állóvizeket övező növényzónákra vonatkozó agrár intézkedési csomag
IP7: Települési intézkedések
IP9: Csatornázás és egyedi szennyvízelhelyezés - teljes intézkedési csomag
PT2: Ipari szennyvíz és használt termálvíz közvetlen bevezetések felülvizsgálata (korlátozása, szükség esetén megszüntetése)
SZ1: Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint
SZ2: Meglévő szennyvíztisztító telep hatásfokának növelése a Szennyvíz Programban előírtakon felül
TA3: Agrár-környezetvédelmi intézkedések és művelési mód váltás síkvidéken, belvív- és nitrát- érzékeny területeken
TA4: Művelési ág váltás és fenntartás síkvidéken, belvív- és nitrát-érzékeny területeken
TA5: A belvív visszatarítás érdekében belvív tározók kialakítása, a belvív elvezető rendszer átalakítása, a célnak megfelelő üzemeltetése
TA6: Víztaarékos növénytermesztési módok
TA7: Állattartótelepek korszerűsítése

A fenti kódok közül a KE8 kezelési egységnél a következők relevánsak: TA3, TA4, TA6.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A KE8 kezelési egység vonatkozásában nincsenek kötelezően betartandó előírások.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
SZ04	Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás, vadriasztó lánc használata kötelező.
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve kaszálást azonnal abba kell hagyni, és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság köteles a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről tájékoztatni. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.
SZ10	Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem

	deponálható.
SZ14	A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédőszer mentes táblaszegélyt kell hagyni, ahol szükség esetén mechanikai gyomirtást kell végezni.
SZ17	Természetközeli állapotú erdőtervi jellel ellátott láperdő és keményfás ligeterdő, illetve vizes élőhely szélétől számított 50 m-es sávban szántóföldi növénytermesztés során kemikáliák és bioregulátorok nem alkalmazhatók.
SZ30	Mozaikos kisparcellás gazdálkodás folytatása, ahol egy tábla mérete legfeljebb 10 hektár.
SZ43	Fás szárú és lágú szárú energetikai ültetvény telepítése tilos.

E) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Kód	Önkéntes előírás-javaslat megnevezése
SZ52	Szántó füves élőhellyé alakítása gyeptelepítéssel.
SZ53	Szántó füves élőhellyé alakítása spontán felhagyással.
SZ55	Szántó füves élőhellyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel.
SZ74	Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése.

Szántóterületek esetében elsősorban a gyepterületekké történő átalakulás a kívánatos cél. Ez többféle módon valósítható meg. A spontán felhagyás a legoptimálisabb módszer, amikor hagyni kell, hogy az egykori szántó a környező gyepterületek magkésztetéből gyepesedjen be, magvetést nem alkalmaznak, csak a gyommentesítésről kell gondoskodni gyakori kaszálással, szárzúzással. Másik két módszer a lucernatelepítés, majd spontán gyepesedés elősegítése, illetve a gyeptelepítés, bár ez utóbbi módszer természetvédelmi szempontból kevésbé támogatandó.

A szántóterületeken az élőhely-rekonstrukció úgy is megvalósítható, hogy a parcellák szélén, vagy egy-egy foltban a parcellák belső részein őshonos fa- és cserjefajokból álló sorokat, csoportokat alakítanak ki, a parcella többi része pedig gyep lesz.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A szántó területeken természetkímélő gazdálkodási technológiák bevezetése a kívánatos. A szántóterületekkel szomszédos természetsszerű gyep, vizes élőhelyek, természetsszerű erdők védelme érdekében fontos a vegyszerterhelés csökkentése. Hosszútávon a szántóterületek gyepesítése, vagy erdősítése javasolt.

Víztakarékos növénytermesztési módok bevezetésével kisebb a felszíni vízhasználat, a talajvízszint nem csökken le olyan nagymértékben, így a természetközeli állapotú területek vízellátottsága jobb lesz.

3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhely-rekonstrukciós beavatkozások célja a területre jellemző természetközeli állapotok helyreállítása, az élőhelyek természetközeli állapotának megőrzése, a természetesség növelése, a területen előforduló fajok populációinak fenntartása, illetve növelése.

A KE1, KE2 és KE8 kezelési egységeknél szerepelnek önkéntes előírás-javaslatok az élőhely-rekonstrukcióra és élőhelyfejlesztésre vonatkozóan.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Az élőhelyek megfelelő kezelésével általában biztosítható a tervezési területen élő közösségi jelentőségű, illetve védett, fokozottan védett, vagy regionális szempontból kiemelten fontos fajok fennmaradása.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

Szükséges a teljes tervezési területre vonatkozó ÁNÉR alapú élőhelyterképezés 10 évenkénti ismétlése.

Az élőhely-rekonstrukciók és a területkezelések hatásainak nyomon követése érdekében cönológiai felmérések végzése és 3-5 évenkénti ismétlése szükséges.

A jelölő fajok, illetve a területen élő, jelenleg nem jelölő fajok esetében további kutatások végzése szükséges, elsődlegesen a populációméret és az előfordulási helyek pontosítása érdekében. A következő fajok érintettek: vöröshasú unka (*Bombina bombina*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), vidra (*Lutra lutra*).

Monitoring jellegű felmérések végzése szükséges legalább 6 évente a jelölő fajok vonatkozásában az NBmR és Natura 2000 monitoring protokollok módszertani javaslatainak figyelembevételével.

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési területen országos jelentőségű védett természeti terület nem található, így a teljes terület esetében a 275/2004. (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A tervezési terület egyes részei az országos ökológiai hálózat magterület kategóriájába tartoznak (ld. 1.6. fejezet).

A tervezési terület döntő részben, a terület kétharmad részét meghaladó arányban magántulajdonban van. Kisebbségi része állami tulajdon ugyan, de jellemzően szintén magántulajdonosok használatában áll.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

Az Unió csatlakozást követően hazánk támogatási rendszere a többi tagállaméhoz harmonizáltan alakult ki. Ez vonatkozik a Natura 2000 területekre is.

A tervezési területen igényelhető területalapú támogatások az alábbiak:

1. SAPS – egyszerűsített területalapú támogatás (Single Area Payment Scheme)

Az EMOGA Garancia részlegéből minden hasznosított mezőgazdasági terület jogosult az egységes területalapú támogatásra. A hasznosított mezőgazdasági terület hazánkban a művelt

szántó és gyepterületekre vonatkozik, melyek a MePAR rendszerben támogatható területként vannak nyilvántartva. Az egységes területalapú támogatás feltétele a terület művelésben tartása, valamint 2009-től a Kölcsönös Megfeleltetés (KM) rendszerének betartása.

A tervezési területen mind a gyepterületek, mind a szántóterületek esetében általános ennek a támogatásnak az igénybevétele.

2. Natura 2000 területek támogatása

Az 1698/2005. EC Tanácsi rendelet alapján vidékfejlesztési forrásból kompenzációs kifizetés adható a kijelölt Natura 2000 területen gazdálkodók számára. Tekintettel arra, hogy a 269/2007. Korm. rendelet alapján jelenleg gyepterületekre vannak hatályban földhasználati korlátozások, a Natura 2000 gyepterületek kompenzációs támogatásban részesülnek, melynek mértéke 38 euro/ha.

A Natura 2000 gyepterületek kompenzációs támogatás igénybeviteléről a tervezési területen számszerű adattal nem rendelkezünk, a tapasztalatok alapján az igénylés nem teljes körű, de magas arányú.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet alapján a Natura 2000 erdőterületek kompenzációs támogatásban részesülnek, melynek mértéke korcsoporttól és faállománytípus-csoporttól függően 40-230 euro/ha.

A Natura 2000 erdőterületek kompenzációs támogatás igénybeviteléről a tervezési területen számszerű adattal nem rendelkezünk, de a tervezési területen belül található erdőterületek (12 %) döntő részben állami erdőgazdálkodó kezelésében állnak, így a csak magán erdőgazdálkodók részére biztosított kompenzációs kifizetés a tervezési terület legjelentősebb erdőgazdálkodója számára nem hozzáférhető.

3. AKG – Agár-környezetgazdálkodási támogatások

Az 1698/2005. EC Tanácsi rendelet alapján vidékfejlesztési forrásból a 61/2009. (V.14.) FVM rendeletben foglaltak szerint önkéntes vállalás esetén agrár-környezetgazdálkodási támogatás adható a tervezési területen gazdálkodók számára az alábbi, a természetmegőrzési terület célkitűzései szempontjából releváns előírást tartalmazó célprogram keretében.

a. extenzív gyepgazdálkodási célprogram: igénybe vétele a tervezési területen jellemző. Tapasztalatunk szerint a célprogram támogatható területének közel fele érintett.

3.3.1.2. **Javasolt agrártámogatási rendszer**

A 2014-2020 időszakra szóló Vidékfejlesztési Program tervezése során az alábbi szempontokat érdemes figyelembe venni ahhoz, hogy a mezőgazdasági támogatások közvetlenül kedvező hatással legyenek a terület természeti értékeinek megőrzésére és az élőhelyek fejlesztésére.

1. a Natura 2000 gyepterületek kompenzációs támogatásának megtartása;

2. a gyepgazdálkodási célprogramok továbbfejlesztése a 3.1. fejezetben lehatárolt kezelési egységek és a gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető, önkéntesen vállalható kezelési előírás-javaslatok figyelembe vételével, beépítésével;
3. a természetvédelmi célú gyeptelepítés célprogram igénylésének jelentős növekedése érdekében a célprogram vonzóbbá tétele;
4. a Víz Keretirányelvhez kapcsolódó kompenzációs kifizetések bevezetése (belvíz érzékeny területek, part menti puffertávok támogatása stb.);
5. a legeltetési állattartást ösztönző, segítő támogatások hatékonyságának növelése.

A támogatások javasolt szintjei az alábbiak:

1. kötelező szint: ezek azok a javasolt előírások, amelyek betartása indokolt a terület jelenlegi állapotának megőrzése érdekében. A fő területhasználati irányok meghatározása mellett olyan előírások meghatározása célszerű, melyek betartása alapvetően meghatározza a fajok, valamint az élőhelyek fennmaradását (pl.: gyep művelési ág fenntartására való kötelezés, a területről történő vízelvezetés tiltása stb.). A 1698/2005. EC rendelet 38.§-a alapján kompenzációs kifizetésre jogosultak a Natura 2000 területen gazdálkodók a földhasználati korlátozásból eredő jövedelem kiesés, valamint többletköltség mértékéig;
2. önkéntes szint: A második előírás szint már a területek természeti értékeinek a növelésére irányul, olyan gazdálkodási formák ösztönzése mellett, melyek a fajok populációjának növekedését, valamint az élőhelyek állapotának javulását célozzák meg. Ebbe a kategóriába az agrár-környezetgazdálkodási logika mentén, önkéntes vállalat alapján, de a területi sajátosságok figyelembe vételével történik az előírások meghatározása a 3.1. fejezetben lehatárolt kezelési egységek és kezelési előírás-javaslatok figyelembe vételével;
3. komplex élőhely rehabilitációs/élőhely fejlesztési előírások: a harmadik típusú előírások az önkéntes szinten belül megjelenő speciális előírások, melyek a területek vonatkozásában a legjelentősebb változást jelentik. Olyan terület-, tájhasználat-váltási, illetve élőhely rekonstrukciós, rehabilitációs prioritások, irányok tartoznak ide, melyek eredményeként a terület arculata jelentősen megváltozik, természeti értékessége nagymértékben nő.

3.3.2. Pályázati források

A tervezési terület vonatkozásában nincs folyamatban lévő, illetve tervezett élőhely-rekonstrukciós beavatkozás.

3.3.3. Egyéb

A kezelési feladatok, a fenntartási terv céljainak megvalósulását elősegítő munkák közfoglalkoztatottak bevonásával valósulnak meg.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

A fenntartási terv egyeztetését az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 4.§ 4. pontja, illetve az

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás igénybevételének részletes szabályairól 43/2012. (V. 3.) VM rendelet alapján szükséges elvégezni. Az egyeztetés a 3.4.1. fejezetben felsorolt hat különböző kommunikációs eszköz segítségével zajlik.

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

1. Jegyzőkönyvezett terepbejárás: személyes megkeresések a földhasználók véleményének, javaslatainak kikérése érdekében.
Jegyzőkönyvezett terepbejárás időpontja: 2013. november 12.
A felkeresett gazdálkodók (5 fő) a Natura 2000 fenntartási tervek készítésével kapcsolatos véleményüket egy előre elkészített kérdőív segítségével fejthették ki.
2. Önkormányzati közzététel: a fenntartási terv elérhetősége, a mind szélesebb körű ismertség, nyilvánosság és véleménynyilvánítás biztosítása.
Az önkormányzati közzététel 2014. július 28. – aug. 1. között a 3.4.2. pontban feltüntetett, a természetmegőrzési terület által érintett önkormányzatok részére megküldött fenntartási terv tervezet véleményezhetőségét szolgáló 15 napos önkormányzati kifüggesztés keretében történt. A vélemények megküldésére 2014. augusztus 25-ig volt lehetőség.
3. Az érintettek levélben történő megkeresése, tájékoztatása a kormányrendelet szerint.
A 3.4.2. pontban megnevezett szervezetek részére 2104. július 28. – aug. 1. között levélben megküldtük a Natura 2000 fenntartási terv tervezetet, melynek véleményezésére 2014. augusztus 25-ig volt lehetőség.
A Hódmezővásárhelyi Kék-tó természetmegőrzési terület esetében 10 db levél került kiküldésre.
4. Tájékoztató: részletes beszámoló az érintett gazdálkodók számára a fenntartási terv tervezetéről, mind szélesebb körű ismertség és véleménynyilvánítás biztosítása érdekében.
A természetmegőrzési terület fenntartási terv tervezetének ismertetése céljából 2014. július 22-én tájékoztató előadást tartottunk az érintett területhasználók részére.
A tájékoztató előadás résztvevőinek száma 9 fő.
5. Nyomtatott ismertető: a kommunikációs cél hatékonyságának növelése, és a kommunikációs üzenetek eljuttatása érdekében közérthető, informatív tájékoztató kiadvány készítése és eljuttatása az érintettek részére.
Nyomtatott ismertető elkészült példányszáma: 500 db.
6. Honlap: a fenntartási terv elérhetőségének biztosítása az együttműködő fél honlapján, a mind szélesebb körű ismertség, nyilvánosság és véleménynyilvánítás biztosítása érdekében.
Az elkészült fenntartási terv a következő honlapon érhető el: www.csemete.com

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

A kommunikáció érintett csoportjai az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 4.§ 4. pontja értelmében - a szóban forgó természetmegőrzési terület vonatkozásában konkretizálva – az alábbiak.

a) gazdálkodók

HUKM20002: elsősorban a gyepterületeket kezelő földhasználók, különös tekintettel a legeltetési állattartást végzőkre

b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői;

HUKM20002: megegyezik az a) pontban megjelölt célcsoporttal.

c) Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervei és települési önkormányzatok;

HUKM20002 – államigazgatási szervek:

1. Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
2. Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság
3. Csongrád Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága
4. Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
5. Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Szolnoki Bányakapitányság

HUKM20002 – települési önkormányzatok: 4 db (Derekegyház, Hódmezővásárhely, Mindszent, Székkutas)

d) egyéb területhasználók;

HUKM20002: ilyen célcsoport nem került azonosításra.

e) agrár szaktanácsadók; g) falugazdászok;

HUKM20002: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Csongrád Megyei Igazgatóság

f) agrár szakmai és érdekképviseleti szervezet;

HUKM20002: f) és g) pont alatt azonosított szervezeteken felül egyéb célcsoport nem került azonosításra.

g) egyéb indokolt célcsoport

HUKM20002: ilyen célcsoport nem került azonosításra.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A Natura 2000 fenntartási terv tervezetének egyeztetése a következő területi és helyi szervek, szervezetek bevonásával történik.

a) gazdálkodók

A tervezési területet érintő jegyzőkönyvezett terepbejárás megtörtént, mely során a gyepterületeket kezelő földhasználók, különös tekintettel a legeltetési állattartást végzők megkeresése, véleményük, javaslataik meghallgatása zajlott. A jegyzőkönyvezett terepbejárások során a tervezési területen megkeresett földhasználók észrevételeit, javaslatait a tervezési terület kezelési egységeinek lehatárolása és az azokra vonatkozó önkéntes előírások meghatározása során figyelembe vettük. A felkeresett gazdálkodók (5 fő) a Natura 2000 fenntartási terv tartalmával kapcsolatos véleményüket egy előre elkészített kérdőív segítségével fejthették ki, mely az egyes kezelési egységekhez tartozó kezelési javaslatok listáját tartalmazta. Azokat a javaslatokat, amelyeket a gazdálkodók nehezen kivitelezhetőnek,

a gazdálkodást jelentősen akadályozónak találták, és természetvédelmi szempontból sem elengedhetetlen a betartásuk, nem építettük be a terv kezelési javaslatai közé.

b) agrár szaktanácsadók; *g)* falugazdászok;

A fenntartási terv tervezetének megismertetése az érintettekkel a 2014 júliusában tartott tájékoztató előadás keretében történt, ahol a jelenlévőknek lehetőségük volt a fenntartási terv tervezettel kapcsolatos észrevételeik megosztására. A tájékoztató előadás során a jelenlévők részéről a fenntartási terv szempontjából észrevétel nem került megfogalmazásra.

A tájékoztató előadás résztvevőinek száma 9 fő.

c) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői;
Megegyezik az *a)* pontban ismertetettekkel.

d) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervei és települési önkormányzatok;

A fenntartási terv tervezetének megismertetése az érintettekkel 2014 júliusában megtörtént. Az egyeztetés a 3.4.2. pontban felsorolt szervezeteket érintette. A tervezet véleményezésére 2014. augusztus 25-ig volt lehetőség. A tervezettel kapcsolatban az Alsó-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság fogalmazott meg módosítási javaslatot, amely a „Halastavak tómedrei és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó csatornák” kezelési egység önkéntes kezelési javaslatait érinti. A kezelési javaslatok önkéntes vállaláson alapuló alkalmazása miatt a kezelési javaslatok módosítását nem tartjuk indokoltnak, azokat változatlanul alkalmazzuk a fenntartási tervben.

További észrevétel érkezett a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Szolnoki Bányakapitányság részéről, mely a tervezési területek és környezetük, valamint az ott található földtani értékek geológiai szempontú leírását, illetve a tervezés során a bányászati érdekeltségű területek figyelembe vételét kéri a fenntartási tervben. A fenntartási tervek tartalmi követelményeit meghatározó 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet és az "Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez" című dokumentum nem írja elő a fenntartási tervekben a bányászati érdekeltségű területek jellemzését.

e) egyéb területhasználók;

Ilyen célcsoport nem került azonosításra.

f) agrár szakmai és érdekképviselői szervezet;

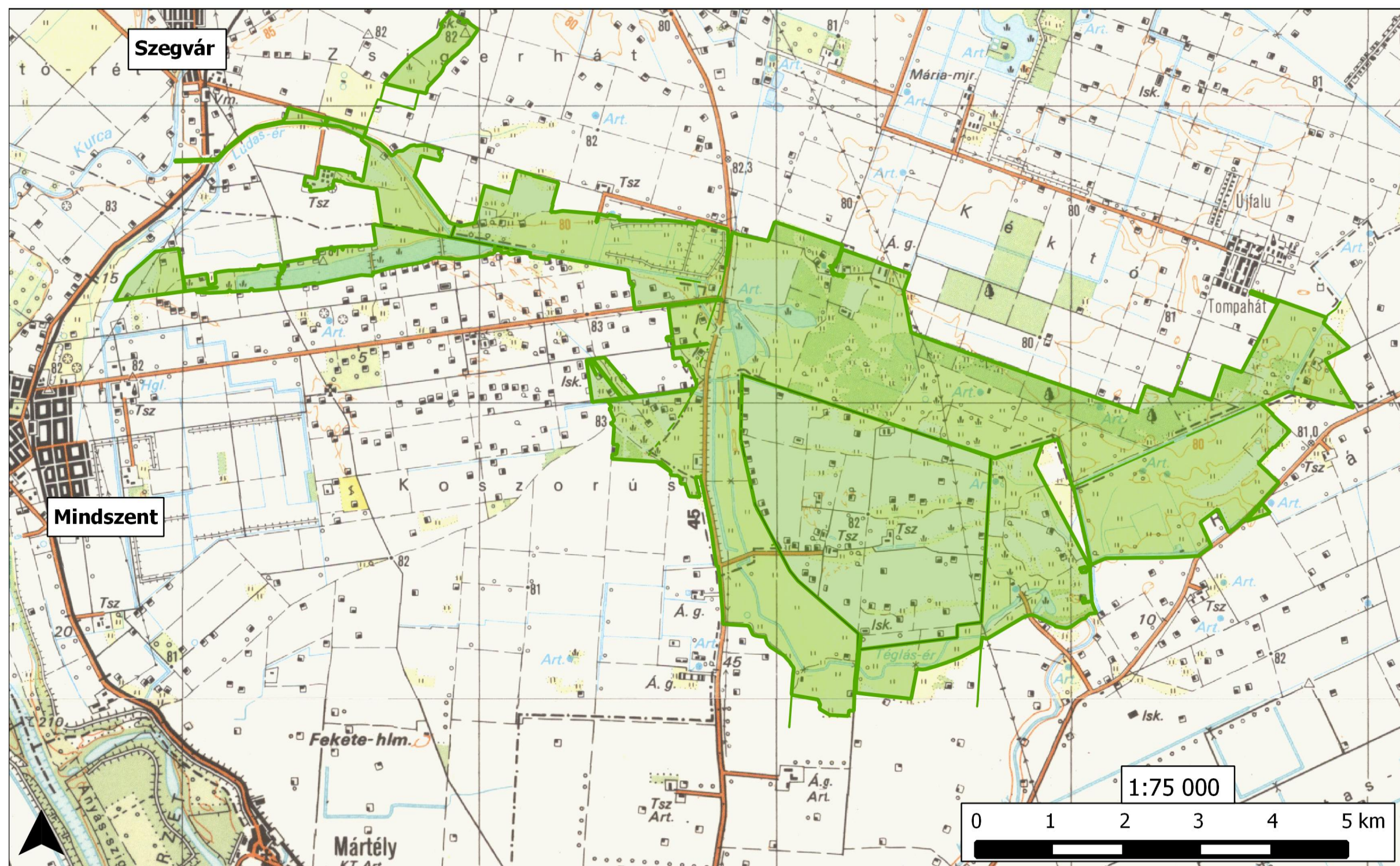
Az *f)* és *g)* pont alatt azonosított szervezeteken felül egyéb célcsoport nem került azonosításra, ezért az ott ismertetettek a mérvadók.

g) egyéb indokolt célcsoport;

HUKM20002: ilyen célcsoport nem került azonosításra.

II. Térképek

1. A tervezési terület áttekintő térképe (2014)

 Hódmezővásárhelyi Kék-tó (HUKM20002) terület határa

2. A tervezési terület kezelési egységeinek áttekintő térképe (2014)

